

VERSLAG DER HANDELINGEN

V A N D E

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

gedurende het zittingjaar 1897—1898.

1ste VERGADERING. — 21 SEPTEMBER 1897.

Mededeeling van ingekomen stukken.

1ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DINSDAG 21 SEPTEMBER 1897.

(GEOPEND TE 3¹/₂ UUR DES NAMIDDAGS.)

Ingekomen: 1°. een Koninklijk besluit betreffende de benoeming van den voorzitter der Kamer; 2°. berichten van leden; 3°. missives van den directeur van het Kabinet; 4°. twee Koninklijke besluiten betreffende het eervol ontslag en de benoeming van de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur; 5°. eene missive van den voorzitter van den Raad van Voogdij over de Koningin; 6°. Regeeringsbescheiden; 7°. afschriften van adressen; 8°. boekwerken. — Benoeming van de Commissiën voor de Verzoekschriften, voor de Stenographie en voor de Huis-houdelijke aangelegenheden der Kamer. — Besluit om de Troonrede met een adres te beantwoorden. — Trekking der afdeelingen.

Voorzitter: de heer van Naamen van Eemnes.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 45 leden, te weten de heeren:

Bultman, H. Muller, L. van Nispen, Godin de Beaufort, van den Biesen, Breebaart, Schimmelpenninck van der Oye, Fransen van de Putte, Geertsema, van Nispen tot Pannerden, Pijnacker Hordijk, W. Cremers, Reekers, Rahusen, Bergsma, van Swinderen, Prins, Vening Meinesz, Brantsen van de Zijp, Welt, Alberda van Ekenstein, Kist, van Lier, Sassen, van Boneval Faure, Fennema, van Asch van Wijck, Laan, Merkelbach, Prinzen, de Jong, Viruly, Sikesz, van Zinnicq Bergmann, van Marle, van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen,

van Welderen Rengers, Magnée, van Alphen, van Heek, Regout, van Hall, Vlieland Hein en Pyls,

en de heerer Ministers van Financiën en van Buitenlandsche Zaken.

De Voorzitter deelt mede dat zijn ingekomen:

1°. een Koninklijk besluit van 11 September jl. n°. 34, houdende benoeming van mr. A. van Naamen van Eemnes tot Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, gedurende de zitting die zal aanvangen op Dinsdag 21 September 1897.

Dit besluit wordt voor kennisgeving aangenomen.

De Voorzitter: Mijne Heeren! Het hooggewaardeerd vertrouwen van Hare Majesteit de Koningin-Regentes draagt mij wederom op Uwe vergaderingen te leiden. Gedachtig aan den steun en de welwillendheid — die ik steeds van u heb ondervonden — neem ik deze opdracht met goeden moed aan, omdat ik ook in het vervolg dezelfde gevoelens van u durf verwachten.

In het afgeloopen tijdperk zijn vele — waaronder hoogstgewichtige — wetten tot stand gekomen. Moge de toekomst — ook in dit opzicht — vruchtbaar zijn tot heil van ons dierbaar vaderland en ons geliefd Vorstenhuis.

Moge vooral de Almachtige Zijn onmisbaren Zegen verleen en aan onzen arbeid.

Ik verklaar het Voorzitterschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te aanvaarden.

De notulen der vergadering van 21 Mei jl. worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter deelt verder mede dat zijn ingekomen:

2°. berichten van leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen, als: van de heeren Nebbens Sterling, Verheijen, Wertheim en Nijssingh, de drie eerstgenoemden wegens verblijf in het buitenland, de vierde wellicht ook de volgende dagen.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

3°. 10 missives van den directeur van het Kabinet der Koningin, houdende bekrachtiging van even zoovele wetsontwerpen, door de Eerste Kamer aangenomen in hare vergaderingen van 8, 29 en 30 April en 19, 20 en 21 Mei jl.;

4°. twee Koninklijke besluiten, als:

een van 26 Juli 1897 n°. 29, houdende het eervol ontslag van den heer mr. J. P. Sprenger van Eyk als Minister van Financiën, en de benoeming van den heer mr. N. G. Pierson tot Minister van Financiën;

een van 26 Juli 1897 n°. 30, houdende het eervol ontslag van de heeren jhr. mr. J. Röell, als Minister van Buitenlandsche

Zaken; mr. W. van der Kaay, als Minister van Justitie; mr. S. van Houten, als Minister van Binnenlandsche Zaken; jhr. H. M. van der Wijck, als Minister van Marine; C. D. H. Schneider, als Minister van Oorlog; Ph. W. van der Sleyden, als Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, en mr. J. H. Bergsma, als Minister van Koloniën; tevens houdende de benoeming van de heeren mr. W. H. de Beaufort, als Minister van Buitenlandsche Zaken; mr. P. W. A. Cort van der Linden, tot Minister van Justitie; mr. H. Goeman Borgesius, tot Minister van Binnenlandsche Zaken; J. C. Jansen, tot Minister van Marine; C. Lely, tot Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid; J. T. Cremer, tot Minister van Koloniën; J. C. Jansen, tot Minister van Oorlog ad interim, en met ingang van 31 Juli 1897 van den heer K. Eland, tot Minister van Oorlog.

5°. eene missive van den voorzitter van den Raad van Voogdij over Hare Majesteit WILHELMINA, Koningin der Nederlanden, houdende mededeeling dat de heer mr. F. B. Coninck Liefsting, president van den Hoogen Raad der Nederlanden, in de vergadering van den Raad van Voogdij van 23 Augustus jl. nà beëdiging, als lid van dezen Raad heeft zitting genomen.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen;

6°. de volgende Regeeringsbescheiden, ingezonden bij missive, als:

van het Departement van Buitenlandsche Zaken:

de telegraaf-overeenkomst tusschen Nederland en Duitschland van 13/16 Maart 1891, alsmede van de overeenkomst tusschen beide Staten van 20 Juli 1896 ter verlenging en gedeeltelijke wijziging van de eerstgenoemde;

de op 16 Maart 1897 te Brussel door de gevolmachtigden van Nederland, België en Luxemburg ondertekende verklaring tot verlenging der op 17 December 1890 te 's Gravenhage den 19den dier maand te Luxemburg en den 20sten d. a. v. te Brussel gesloten telegraaf-conventie;

de op 24 Maart 1897 te Parijs ondertekende verklaring tot verlenging der op 27 December 1890 te Parijs gesloten telegraaf-conventie tusschen Nederland, België en Frankrijk;

de op 17 Juni 1897 te 's Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst tot wijziging en aanvulling van de op 11 April 1895 tusschen beide Staten gesloten telefoon-overeenkomst;

een afdruk van het op 28 Mei 1897 tusschen Nederland en Italië gesloten uitleveringsverdrag;

een afdruk der op 24 Juni 1897 te Constantinopel uitgewisselde Nota's tot regeling der handelsbetrekkingen van Nederland met Bulgarije.

van het Departement van Justitie:

de Statistiek van het gevangeniswezen over 1896;

van het Departement van Binnenlandsche Zaken:

het verslag van de Staatscommissie belast met het ontwerpen van eene wettelijke regeling van het levensverzekeringbedrijf;

het verslag aan de Koningin-Weduwe, Regentes, van de bevindingen en handelingen van het veeartsenijkundig Staatstoezicht in het jaar 1895;

het Verslag van de bevindingen en handelingen van het geneeskundig Staatstoezicht in 1893; alsmede 53 afdrukken van dat Verslag voor de leden, den griffier en de Commissie voor de huishoudelijke aangelegenheden der Kamer;

de gedrukte notulen van het verhandelde in de najaarsvergadering van de Provinciale Staten der verschillende provinciën in 1896, benevens een exemplaar van het register op de notulen van de handelingen van de Staten van Zuidholland over de jaren 1886—1895 en een bladwijzer op de notulen der handelingen van de Staten van Friesland over 1896;

het verslag voor het onderzoek naar de financieele gevolgen

welke verbonden zullen zijn aan het verleenen van pensioenen aan de weduwen en weezen der openbare lagere onderwijzers;

van deze verslagen is een voor de bibliotheek der Kamer en zijn de overige voor de leden bestemd;

de verslagen van den toestand der provinciën over 1896, door Gedeputeerde Staten uitgebracht ter voldoening van art. 162 der provinciale wet;

het verslag van de verrichtingen aangaande het armbestuur over 1895;

het verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen in het Koninkrijk der Nederlanden over 1895—1896;

van het Departement van Marine, het huishoudelijk reglement van het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord;

van het Departement van Financiën:

de door den Minister van Financiën aan de Algemeene Rekenkamer afgelegde en door dat college opgenomen en gesloten rekening wegens de conversie van de 3½ pcts. in 3 pcts. Nationale Schuld;

het verslag met bijlagen aangaande den toestand der bij de wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 95) bedoelde fondsen, stichtingen en kapitalen over het jaar 1896;

het door de Algemeene Rekenkamer uitgebracht verslag nopens hare werkzaamheden over het jaar 1896, met zeven bijlagen;

het door het Muntcollege opgemaakt verslag met bijlage, nopens de muntwerkzaamheden over 1896;

de Statistiek van het Koninkrijk der Nederlanden. Bescheiden betreffende de geldmiddelen, XXIIste stuk, Iste deel;

van het Departement van Oorlog:

het Algemeen Verslag nopens de werken, welke voor de voltooiing van het vestingstelsel tot stand gekomen of in uitvoering zijn;

de nummers 119 t/m 124 der standgezichten van het artilleriematerieel;

van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid:

de 32ste aflevering, 2de editie van het Bulletin International des Douanes, alsmede van de aanvullingsbladen:

n°. 2 tot de 13de aflevering, 2de editie;

n°. 4	"	22ste	"	2de	"
" 13	"	25ste	"	"	"
" 7	"	27ste	"	"	"
" 2	"	84ste	"	"	"
" 1	"	87ste	"	"	"
" 2	"	88ste	"	2de	"
" 1	"	93ste	"	2de	"
" 1	"	96ste	"	2de	"
" 2	"	100ste	"	2de	"
" 4	"	107de	"	"	"
" 1	"	138ste	"	"	"

de verslagen van de inspecteurs van arbeid over 1895 en 1896;

de afleveringen 30, 2de editie, 99, 4de editie, en 145 van het Bulletin International des Douanes, alsmede van de aanvullingsbladen:

n°. 5	tot de	4de	aflevering,	3de	editie;
" 1	"	6de	"	2de	"
" 12	"	8ste	"	2de	"
" 23	"	24ste	"	"	"
" 9	"	34ste	"	"	"
" 3	"	35ste	"	2de	"
" 4	"	40ste	"	2de	"
" 4	"	49ste	"	"	"
" 2	"	49ste	"	"	"
" 2	"	78ste	"	"	"
" 4	"	90ste	"	"	"

het verslag betreffende den waterweg van Dordrecht naar zee;

afleveringen 26 en 146, 2de editie, van het Bulletin International des Douanes, alsmede van de aanvullingsbladen:

1ste VERGADERING. — 21 SEPTEMBER 1897

Mededeeling van ingekomen stukken.

n°. 1 tot de 2de aflevering, 2de editie;

n°. 13	"	8ste	"	2de	"
" 2	"	18de	"	2de	"
" 5	"	22ste	"	2de	"
" 14	"	25ste	"	2de	"
" 2	"	45ste	"	2de	"

het Jaarverslag van den Raad van Toezicht op de Spoorweg-diensten, over 1896;

het Verslag over 1896 omtrent de openbare werken;

de Statistiek van de scheepvaartbeweging over 1896;

de 1ste aflevering, 3de editie, van het Bulletin International des Douanes, alsmede van de aanvullingsbladen:

n°. 24 tot de 24ste aflevering, 2de editie;

" 10	"	34ste	"	4de	"
" 4	"	58ste	"		
" 6	"	67ste	"		
" 3	"	131ste	"		
" 1	"	132ste	"		

het 1/2de gedeelte van de Scheepvaartstatistiek over 1896;

de verslagen betreffende den dienst der Posterijen en Tele-graphie en van de Rijkspostspaarbank over 1896;

van het Departement van Koloniën:

de voorloopige kaart van het Westervaarwater van Soerabaja, volgens de laatste in 1896 verrichte opneming en uitgegeven door de zorg van het Departement van Marine;

de topographische kaart der residentie Bantam;

het verslag van de burgerlijke openbare werken in Neder-landsch-Indië over het jaar 1895;

het 15de deel van het Nederlandsch-Indisch Plakkaatboek;

het Verslag omtrent den post- en telegraafdienst in Neder-landsch-Indië over het jaar 1895;

de rekening van de exploitatie van den Staatsspoorweg ter Sumatra's Westkust en van het Ombiliën-kolenveld over 1896;

de bij het topographisch bureau te Batavia gereproduceerde kaarten van Tjot Mantjong, Indrapoeri, Samagani, Lehong en van de kust van Kroeng Raba tot Mesdjit Lepong.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen;

7. twee verzoekschriften van de Vereeniging ter behartiging van de belangen der vrouw, gevestigd te Rotterdam, ten geleide van afschriften van adressen aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Deze verzoekschriften worden voor kennisgeving aan-genomen;

8°. de volgende boekwerken:

het Verslag over den toestand der Koninklijke Bibliotheek in 1896;

het Verslag van den toestand der provincie Zeeland over 1896;

het Verslag van den toestand der provincie Groningen over 1896;

het Verslag der Rijksc commissie van graadmeting en water-passing over 1896;

het statistisch overzicht der in 1896 behandelde zieke militairen en zieke paarden;

het algemeen Verslag der Protestantsche Kerk in Nederlandsch-Indië over 1895;

het algemeen verslag van de hoofdcommissie der jongens-weezen-inrichting te Soerabaja 1895/96;

de Mededeelingen over visscherij, 4de jaargang 1897, Mei t/m Augustus;

het jaarverslag van de Maatschappij van Weldadigheid 1897;

het Verslag van de Kamer van koophandel en fabrieken te Arnhem over 1896; idem te Middelburg en te Enschedé;

het Verslag der Locaalspoorwegmaatschappij Enschedé—Olden-zaal over 1896;

het Verslag der Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij;

de Statuten der naamlooze vennootschap Madoera Stoomtram-maatschappij, gevestigd te Amsterdam;

het verslag van de werkzaamheden der Centrale Commissie voor de Statistiek in 1896;

de Bijdragen tot de statistiek van Nederland VI. Overzicht van den loop der koop- en pachtprizen van landerijen in de jaren 1882 tot en met 1896;

De Jaarcijfers. Koloniën 1895 en vorige jaren;

van de Vereeniging voor de staathuishoudkunde en de statis-tiek: Prae-adviezen over de verzekering tegen de geldelijke ge-volgen der werkloosheid;

van den schrijver mr. J. H. van Zanten: Beschouwing over de wijze, waarop de armenzorg behoort beschreven te worden;

van denzelfden schrijver: Armenzorg in Nederland, gemeente Groningen;

Statistieke mededeelingen uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam n°. 2. De gemeentelijke inkomstenbelasting in de belastingjaren 1892/93 en 1893/94;

het Statistisch Jaarboek der gemeente Amsterdam. 2de deel. Armenzorg te Amsterdam in 1895;

het Statistisch Maandbericht der gemeente Amsterdam. Juli 1897;

Charitas, Orgaan der Vereeniging „Armenzorg" te 's Graven-hage. N°. 9. Juni 1897;

Berichten en Mededeelingen der Vereeniging voor Lijkver-branding, 1897, n°. 1;

van den schrijver mr. M. J. Pijnappel: Arbeid en Bescherming;

van den schrijver R. P. J. Tutein Nolthenius: Het wetsont-werp der ongevallen-verzekering. Inleiding tot de bespreking van het wetsontwerp;

van den schrijver H. A. Musquetier: Praktische Handleiding outrent het verkrijgen en de uitoefening van het kiesrecht;

van den schrijver Poul Sveistrup: Ny Forlatningslove og Volglove i forskellige Lande (1886—1895);

Questions Diplomatiques et Coloniales. Revue de politique extérieure, 1re Année, n°. 14;

van den schrijver dr. W. Burck: De Gouvernements-koffie-cultuur met betrekking tot de volkswelvaart;

het Verslag over het 1ste halfjaar 1897 van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en onderling hulphetoon, uitgebracht door den zendeling Joh. van der Steur te Magelang.

Deze boekwerken zullen worden geplaatst in de boekery der Kamer.

De Voorzitter: Ik heb de eer te benoemen:

tot leden van de Commissie voor de Verzoekschriften de heeren Melvil van Lynden, Sikesz, van den Biesen, Brantsen van de Zijp en Laan; en

tot leden van de Gemengde Commissie voor de Stenographie de heeren Vening Meinesz, Vlieland Hein en Rahusen.

Nog heb ik de eer voor te stellen de Troonrede met een adres te beantwoorden.

Daartoe wordt besloten.

De Kamer gaat over tot het kiezen van twee leden voor de Huishoudelijke Commissie.

1ste VERGADERING — 21 SEPTEMBER 1897.

Trekking der afdeelingen.

De **Voorzitter**: Ik heb de eer tot stemopnemers te benoemen de heeren: Bergsma, Regout, Kist en Laan.

Bij de *eerste* stemming, waaraan, evenals aan de volgende, 41 leden deelnemen, verkrijgt de heer Viruly 40 stemmen, terwijl 1 oningevuld briefje in de bus wordt gevonden.

De heer **Viruly** is derhalve benoemd tot lid der Huishoudelijke Commissie.

Bij de *tweede* stemming worden uitgebracht op den heer Vlieland Heine 40 stemmen, terwijl 1 oningevuld briefje in de bus wordt gevonden.

De heer **Vlieland Heine** is derhalve benoemd tot lid der Huishoudelijke Commissie.

De Vergadering gaat over tot het *trekken der afdeelingen*.

De uitslag daarvan is, dat zullen behooren:

tot de *eerste afdeeling*, de heeren van Zinnicq Bergmann, Merkelbach, Schimmelpenninck van der Oye, van Boneval Faure, Sickesz, Breebaart, Kist, L. van Nispen, van Marle en van Lier;

tot de *tweede afdeeling*, de heeren van den Biesen, van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Vlieland Heine, van Alphen, Prins, Laan, van Welderen Rengers, van Heek, Welt, en Magnée;

tot de *derde afdeeling*, de heeren Prinzen, van Nispen tot Pannerden, Reekers, Pijnacker Hordijk, van Hall, Bultman, Melvil van Lynden, Fennema, Geertsema en Regout;

tot de *vierde afdeeling*, de heeren Sassen, Brantsen van de Zijp, Muller, Fransen van de Putte, Rahusen, de Jong, van Asch van Wijck, Bergsma, Nijsingh en Pyls;

tot de *vijfde afdeeling*, de heeren Verheijen, Cremers, Vening Meinesz, Viruly, Nebbens Sterling, Wertheim, Godin de Beaufort, van Swinderen en Alberda van Ekenstein.

De **Voorzitter**: Ik noodig de leden uit zich onmiddellijk te begeven naar de afdeelingen tot het kiezen van de voorzitters en de onder-voorzitters der afdeelingen en van de leden van de Commissie van redactie van het Adres van Antwoord.

De vergadering wordt gesloten.